
ПРВИ ДЕО

1.

Заиста, штета је што више нема професора Љубомира Шевића. То што ми је он убедљиво рекао у сам смирај септембарског дана на тераси хотела „Славија“, већ се обистињује у неколико мојих стваралачих одређења. Његова вера у мене надахњивала ме је и надахњује и сада, води ме и дошаптава ми да је само у успињању смисао стваралачког и животног послања. Успињем се томе невидном врху, тихо и неприметно, расипам се у песме, прозу, у есеје и стрепим да мало намирем за оне садашње и потоње који се не мере земним. Тиња и троши се тако мој живот, дише у знаку христолике сугестије да прихватим и „волим да будем незнан“ и тако заштићен будем од славе, њене брижности, чемера и празнине. Живим за тајанство и лепоту речи, њихову моћ да намерника поведу у своју дубину, у слике које су у њих упијене. Са игришта мојих мисли и моје емоције, њихове возове испраћам брзометне, скретнице им подешавам да им се заснов лепоте не расточи у безоблик. Одлучио сам да тако живим своје кратковеко време и да непотресно посматрам летаче на крилу таштине, који нагле на животни брисани простор да се ославе макар и труњем ловоровог венца. Такве ће и њихов пород од таштине, говорио ми је професор Шевић, одувати време, које они, опијени таштином, нису имали у виду.

2.

Код Обрада Марића остао је мој рад намењен „Јужно-словенском филологу“, најстаријем европском слави-стичком часопису, који је покренула Српска академија наука 1913. године, који га је, понесен њиме, наменио томе месту. Нажалост, он ту није угледао светло, али сам, две деценије касније, препознао неке његове партитуре у књизи професора Марића. (Тај мој рад је, коју годину касније, публиковао професор Шевић у своме часопису.)

Када сам у књизи професора Марића препознао извесне делове свога рада, моја осећања била су помешана: с једне стране, био сам поносан на то да сам ја „пробио лед“ извесној теми, коју је професор Марић развио у својој књизи, а са друге стране, био сам некако тужан што нисам поменут ни у фусноти, већ сам прећутан и лишен првенства.

Далеко ми је теже било када сам наишао на једну другу „крађу и прекрађу“ мојих „звона“ у једној публикованој докторској дисертацији. Тада се нисам суздржао, разобличио сам тог крадљивца у име научног поштења. Како сам се тада осећао, записао сам на једном месту:

Ко год да је некад уложио у нешто свој труд и умеће, па било то да је подизао виноград или воћњак, култивисао поље или мисао и радовао се своме насаду, лако ће разумети осећање оног коме је, преко ноћи, крадом обран виноград или воћњак, коме је у пољу сатрвен и опустошен засад, лако ће осетити бујање његове туге пред истином да постоје такви људи који безобзирно и зарад свога нечасног циља и престижа, срну на туђу муку и однесу туђе плодове и излажу их,

нуде свету као своје. У народу постоји реч за те људе који прескачу туђе плотове, улазе неопажено у туђи засад под окриљем ноћи. У науци, а онда и у књижевности и уметности уопште, та реч је профињенија, па се за оне који својатају туђе каже да су плагијатори. Плагирајући, они обзнањују своју „научну“ немоћ и списатељску неспособност, сами себи пресуђују, потписују изопштење...

О нужди да се из научног звања изопште још неки, који су се видно огрешили о научно поштење, писао сам у једном критичком претресању написао о једном српском заслужнику, најопеванијем културном посленику у свом времену, о коме је један Славјанин певао дивно („Леут младога српства носиш, / чији јек љубав жарку за род звони, / за науке пламен у грудма пали, / човечност узгаја...“). У претресању написао о том заслужнику, осврнуо сам се на један наоко „сериозан“ напис из пера једног високог часника у нашој науци. Тај напис је писан у знаку неопрезног уверења његовог аутора да га нико „не гледа“ док он науци подваљује и „продаје рог за свећу“. Намерно или не, тај је заборавио да га увек „неко гледа“, у овом или у будућем времену. Такво „подваљивање“ науци, оправдано изазива побуну у име научног поштења, критичку осуду и траг о том жалосном експесу у науци

Међутим, када је тај експес из пера некога ко је на врху, онда му у помоћ притичу они одоздо у пирамиди, одмичу место где је уочљив тај траг, забрањују му светло и доток зрака, у нади да ће плесан да га изгризе. Они као да не знају, а знају, да је довољно да само један траг преживи, он ће сведочити о том научном непочинству. За сада је, о перу овог „нечасника“, истина још на путу, њу затамњују они из подножја врха, бране тога „часника“,